

به نام خدا

رابطه بین ویژگی‌های شخصیتی معلمان (درون گرایی و برون گرایی) با پیشرفت تحصیلی دانش آموزان

مولفان :

آرش تمنادار

زهرا لایق‌مند

زهرا کشمیری

انتشارات ارسطو

(سازمان چاپ و نشر ایران - ۱۴۰۲)

نسخه الکترونیکی این اثر در سایت سازمان چاپ و نشر ایران و اپلیکیشن کتاب رسان موجود می باشد

chaponashr.ir

سرشناسه: تمنادار، آرش، ۱۳۶۴-

عنوان و نام پدیدآور: رابطه بین ویژگی های شخصیتی معلمان (درون گرایی و برون گرایی) با پیشرفت تحصیلی دانش آموزان/ مولفان آرش تمنادار، زهرا لایقمند، زهرا کشمیری.

مشخصات نشر: ارسطو (سامانه اطلاع رسانی چاپ و نشر ایران)، ۱۴۰۲.

مشخصات ظاهری: ۹۳ ص.

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۳۳۹-۵۳۳-۸

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

موضوع: شخصیت سنجی

Personality assessment

Teachers -- Professional ethics

معلمان -- اخلاق حرفه ای

Teacher-student relationships

معلمان -- روابط با شاگردان

Promotion (School)

پیشرفت تحصیلی

شناسه افزوده: لایقمند، زهرا، ۱۳۶۳-

شناسه افزوده: کشمیری، زهرا، ۱۳۷۳-

رده بندی کنگره: BF۶۹۸/۵

رده بندی دیویی: ۱۵۵/۲۸

شماره کتابشناسی ملی: ۹۴۷۹۳۹۸

اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیبا

نام کتاب: رابطه بین ویژگی های شخصیتی معلمان (درون گرایی و برون گرایی)

با پیشرفت تحصیلی دانش آموزان

مولفان: آرش تمنادار - زهرا لایقمند - زهرا کشمیری

ناشر: ارسطو (سامانه اطلاع رسانی چاپ و نشر ایران)

صفحه آرایی، تنظیم و طرح جلد: پروانه مهاجر

تیراژ: ۱۰۰۰ جلد

نوبت چاپ: اول - ۱۴۰۲

چاپ: زیر جلد

قیمت: ۸۵۰۰۰ تومان

فروش نسخه الکترونیکی - کتاب رسان:

<https://chaponashr.ir/ketabresan>

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۳۳۹-۵۳۳-۸

تلفن مرکز بخش: ۰۹۱۲۰۲۳۹۲۵۵

www.chaponashr.ir

انتشارات ارسطو

چاپ و نشر آرش
Chaponashr.ir

فهرست مطالب

۵.....	فصل اول
۵.....	کلیات موضوع
۶.....	مقدمه
۱۲.....	اهمیت موضوع
۱۶.....	مقدمه
۱۷.....	معنا و مفهوم شخصیت
۲۰.....	تعاریف شخصیت
۲۲.....	تاریخچه ارزیابی شخصیت
۲۳.....	طالع بینی، کف بینی و جمجمه شناسی
۲۹.....	عوامل موثر در شکل گیری شخصیت
۳۵.....	نظریه زیگموند فروید.....
۳۵.....	ساختار شخصیت
۳۷.....	نظریه ویژگی های شخصیت از نظر فروید
۳۸.....	مراحل رشد روانی - جنسی از نظر فروید
۴۱.....	نظریه ی تحلیلی یونگ
۴۱.....	ساختار شخصیت از نظر یونگ
۴۵.....	سنخ های شخصیتی در نظریه یونگ
۴۹.....	دیدگاه آیزنک در زمینه شخصیت
۴۹.....	روش تحقیق آیزنک در زمینه شخصیت
۵۳.....	دیدگاه آدلر در مورد شخصیت
۵۴.....	نظریه ی آلفرد آدلر
۵۴.....	اصول عمده نظریه آدلر

- ۵۶ نظر آدلر در مورد شکل گیری شخصیت
- ۵۷ تیپهای شخصیتی در نظریه آلپورت
- ۵۸ رویکرد آلپورت به شخصیت
- ۵۹ ساختار شخصیت از نظر آلپورت
- ۶۰ ویژگی های شخصیت در نظریه گوردون آلپورت
- ۶۱ پخته شدن شخصیت از نظر آلپورت
- ۶۲ تیپهای شخصیتی
- ۶۴ طبقه سنخ پهلوانی - صرع واره
- ۶۷ عوامل موثر بر پیشرفت تحصیلی دانش آموزان:
- ۷۶ اهمیت و ضرورت دوره ی ابتدایی
- ۷۷ ویژگیهای دانشآموزان دوره ابتدایی (از شش تا یازده سالگی)
- ۸۲ ویژگی های معلم در دوره ابتدایی
- ۸۳ ویژگی های شخصی معلم
- ۸۵ ویژگی های حرفه ای و فنی معلم
- ۸۶ مهارت در برقراری روابط و مناسبات شخصی

فصل اول

کلیات موضوع

مقدمه

یکی از سازمانهای مهم موثر در جهان امروز و آینده، سازمان آموزش و پرورش است. سازمانی که الگوی کلیه نهادها، موسسات و سازمانهای رسمی و غیر رسمی جامعه است. وظایف اساسی همچون انتقال فرهنگ و شکوفاسازی آن پرورش فرد و تربیت نیروی انسانی ماهر و متخصص را برعهده دارد در واقع "موضوع اساسی و محور اصلی این سازمان «انسان» است و مهمترین و دشوارترین مسأله مترتب به انسان تعلیم و تربیت اوست" (شکوهی، ۱۳۷۳).

در دنیای پیچیده و پیشرفت امروزی برای تربیت نیروی متخصص و کارآموده، باید به نظام تعلیم و تربیت تکیه کرد، برای نیل به این اهداف بزرگ غیر از مدرسه هیچ وسیله مؤثری در اختیار نیست. معلم و دانش آموز در مجموعه ای به نام مدرسه گرد هم آمده و مکان مقدسی را به وجود می آورند که محل تعلیم و تربیت آینده سازان جامعه می باشند. اهمیت دادن به این نهاد مقدس، ارزش نهادن به آینده جامعه است. اعتلا و سربلندی هر جامعه منوط به ترقی و اعتلا نهاد آموزش و پرورش آن جامعه است و معلمان رکن اساسی این نهاد محسوب می شوند. به همین دلیل همه جوامع به معلمانی با انگیزه، علاقه مند، فعال و آگاه نیاز دارند تا بتوانند نوباوگان خود را به نحوی شایسته پرورش داده و برای آینده ای بهتر مجهز سازند (همان منبع).

به عبارت دیگر مهمترین وسیله رسیدن به جامعه ایده آل و هدف های آموزش و پرورش؛ معلم دانا و تواناست، به عنوان مثال در ایران و روم باستان، بزرگان در انتخاب معلم لایق

و پاکدامن از نجیب زادگان و اشخاص با استعداد توجه زیادی داشته سعی می کردند پاکدامن ترین اشخاص را مامور آموزش و پرورش فرزندان خود کنند، زیرا که به نقش معلم و تعلیمات او در سازندگی انسانها و ایجاد تغییرات در آنان واقف بودند. به این ترتیب اهمیت مقام معلم و تاثیر او در پیشرفت انسانها نقش اساسی داشته است. هر ملتی که دارای معلمان شایسته و مجرب باشد، بهتر می تواند هدف های مورد نظر خود را از طریق مراکز آموزشی تامین کند. بنابراین باید در انتخاب و تربیت معلم نهایت دقت را کرد تا در اجرای برنامه های آموزش و پرورش به طور صحیح و مطلوب عملی شود (تقی پور ظهیری، ۱۳۸۴).

معلم خوب و اثربخش، به طور مسلم علاوه بر بهره مندی از دانش و معلومات عمومی و تخصصی و مهارت کافی در برقراری روابط سالم بین شاگرد و معلم باید دارای تجربه علمی و عملی و همچنین خصایص شخصیتی مناسب باشد. تا در مجموع کارایی و اثر بخشی فعالیت های او تضمین شود. به عقیده بسیاری از پژوهشگران آموزشی بین کارآمدی معلمان و داشتن رفتار مناسب با دانش آموزان و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان رابطه معنادار وجود دارد (همان منبع).

همچنانکه اشاره گردید در فرآیند تدریس، تنها عامل موثر تجارب و دیدگاههای علمی معلم نیست؛ بلکه کل شخصیت اوست که در ایجاد شرایط یادگیری و تغییر و تحول شاگرد تاثیر گذار است؛ معلمان عواملی هستند که به انحاء مختلف در پیشرفت تحصیلی دانش آموزان تاثیر دارند. امروزه نقش و اهمیت شخصیتی معلمان در پرورش استعدادها و

تواناییهای کودکان امری شناخته شده است. بسیاری از روانشناسان معتقدند که معلمان فرهیخته در انتقال و یادگیری مفاهیم و گسترش تواناییهای ذهنی کودکان سهم به سزایی ایفا می کنند. بدیهی است فرایند یادگیری شاگردان توسط معلمان به بهترین شکل خود زمانی صورت می گیرد که معلمان از سلامت روانی و ابعاد مختلف شخصیتی و عزت نفس بالایی برخوردار باشند (صافی، ۱۳۹۰).

بنابراین باید دست اندرکاران نظام تربیت به این نکته توجه داشته باشند؛ شناخت معلم، ویژگیها، تواناییها، استعدادها و همچنین تحقیق در ارتباط با دیگر ویژگیهای تاثیرگذار معلم در فرآیند آموزش امری ضروری است. از جمله این موارد ویژگیهای شخصیتی اوست که می تواند در نحوه تعامل و ارتباط او با شاگردان، والدین و دیگر دست اندرکاران تربیت و همچنین در اعمال فرآیند یاد دهی و یادگیری او تاثیر گذار باشد.

پایه و اساس هر نظام آموزشی بر استقلال فکری افراد آن جامعه استوار است. هرچه افراد جامعه نیرومندتر و سالم تر باشند جامعه سعادت مندتر و سالم تر خواهد بود. تردیدی نیست که سلامت و پیشرفت یک جامعه به وضع فرهنگی و تربیتی افراد آن بستگی دارد. در آموزش و پرورش نقش نیروی انسانی بسیار مهم بوده و معلم از مهم ترین عوامل در رشد و توسعه کیفی تعلیم و تربیت به شمار می آید. معلمان هسته‌ی مرکزی نظام تعلیم و تربیت و مجریان حقیقی این امر حیاتی هستند و تأثیر آنان بر جامعه به اندازه‌ی زیادی است که می توان گفت سعادت کشور در دست کسانی است که به تعلیم و تربیت فرزندان جامعه اشتغال دارند (سیف، ۱۳۸۰).

بدون شک معلمان دانا و توانا مهمترین عامل پیشرفت یک جامعه به حساب می آیند و از آنجا که معلمان با روح و روان و احساسات افراد سروکار دارند. چنانچه درست عمل نکنند، زیان های جبران ناپذیری برجای می گذارند که جبران بعضی از آنها متأسفانه هرگز امکان ندارد. گفته ها و رفتارهای معلم، بینش و منش وی به طور مستقیم در پیشرفت تحصیلی دانش آموزان مؤثر است.

به عبارتی خلق و خوی، وضعیت جسمی و روحی، اخلاق، و نگرش به کار و مسئولیت معلم از جمله عواملی است که تأثیر تعیین کننده ای بر روش کار او می گذارند. معلمی که خود به علل متفاوت رفتاری، از جمله نداشتن انگیزه برای کار و بی دقتی و بی مسئولیتی روحیه سالمی ندارد چگونه می تواند پیشرفت تحصیلی دانش آموزان را تضمین کند؟ شخصیت و رفتار معلم هر کلاس از جمله عوامل تعیین کننده رفتار دانش آموزان آن کلاس می باشد. معلمی که رفتار دوستانه ای دارد، دانش آموزان را می فهمد و رفتار و هیجان هایش سازمان یافته و سالم است، دانش آموزان را برای یادگیری بیشتر برمی انگیزد و باعث می شود که دانش آموزان در کلاس بیشتر فعالیت نمایند. بنابراین، عملکرد معلمان نقش خاصی در پیشرفت اهداف تعلیم و تربیت دارد (ساعتچی، به نقل از رانیز^۱، ۱۳۷۲).

^۱Raniz

روانشناسان علاقمند به رفتارهای شغلی، معتقدند که شخصیت ۲ افراد با نوع حرفه ای که انتخاب می‌کنند و نحوه‌ی عمل آنها با آن حرفه در ارتباط است. به عبارتی افراد دارای ویژگی‌های مشخص، مشاغل خاصی را انتخاب و در آن زمینه درمقایسه با دیگران بهتر عمل می‌کنند (پروین و جان، ۱۳۸۱).

شخصیت را به شیوه‌های بسیار مختلفی تعریف کرده‌اند. بعضی از روانشناسان این کلمه را تنها در ارتباط با رفتارهای قابل مشاهده به کار می‌برند، برخی هم آن را شامل ارتباطات مربوط به درون‌نگری می‌دانند و برخی دیگر هم آن را مجموعه‌ی فردی الگوهای تفکر، انگیزش و عواطف می‌دانند. یونگ معتقد بود که افراد آدمی در تعامل با یکدیگر، دو نوع طرز تلقی و جهت‌گیری متفاوت از خود نشان می‌دهند. که شامل برون‌گرایی^۳ و درون‌گرایی^۴ می‌باشد. این تیپ‌ها، خصوصیات ذاتی فطری هستند و در زندگی قابل تغییر و اصلاح هستند. هر کس در اصل به یکی از این دو طریق با جهان ارتباط برقرار می‌کند؛ اگرچه جهت دیگر نیز همیشه برای فرد باقی می‌ماند. در حالت درون‌گرایی، جهت‌گیری اصلی فرد به درون و به جانب خویشان است. شخص درونگرا غالباً متوجه عوامل درونی و ذهنی است و زیر نفوذ این عوامل قرار دارد. تردیدی نیست که او شرایط و اوضاع و احوال بیرونی را می‌بیند اما عوامل درونی و عناصر ذهنی در او برتری و مزیت دارند و حاکم بر احوال و رفتار او هستند. فرد درونگرا، دودل، متفکر و محتاط است. فرد برونگرا به بیرون و به جهان خارج گرایش دارد و از نظر اجتماعی درگیر، فعال و متهور است. در

^۲personality

^۳extraversion

^۴introversion